

مبانی نظری معماری

تألیف

امین جعفری

مدرس دانشگاه

سلما ملکی

مدرس دانشگاه

انتشارات طمان

ناشر تخصصی معماری و شهرسازی

سرشناسه	: جعفری، امین، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی نظری معماری/ مولفان امین جعفری، سلما ملکی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات طحان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۰ ص.: مصور.
شابک	: 978-964-2932-66-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: معماری
شناسه افزوده	: ملکی، سلما، ۱۳۶۷ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ م۲ج/۰/NA۲۵۰۰
رده بندی دیویی	: ۷۲۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۰۷۱۱۷

مبانی نظری معماری

www.tahan-pub.com

تألیف: امین جعفری - سلما ملکی
 ناشر: طحان
 مدیر تولید: ابوالفضل چلاغلو
 چاپ: طرح و نقش
 صحافی: نوین
 لیتوگرافی: آرمانسا
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱
 شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۳۲-۶۶-۵
 قیمت: ۹۵۰۰ تومان

تلفن‌های مرکز پخش انتشارات طحان: ۶۶۴۰۳۱۹۱ - ۶۶۴۰۳۲۰۸ - ۰۲۱
 فاکس: ۶۶۹۶۷۰۵۹ شماره همراه: ۰۹۱۳۱۹۸۵۶۱۷

مقدمه

بدون شک در پس هر تغییری در دنیا فلسفه‌ای وجود دارد، گاهی مدون و مشخص و گاهی مبهم. معماری هم به عنوان یکی از پرکاربردترین و اساسی‌ترین علوم در هر زمان تحت تأثیر مستقیم فلسفه روز قرار داشته، به طوری که فلسفه مدرن معماری مدرن و فلسفه پست مدرن مبانی معماری پست مدرن را پایه‌ریزی کرده... و به همین ترتیب فلسفه دیکانستراکشن، فولدینگ، پرش کیهانی و... از معماری باستانی مصر و رم و یونان گرفته تا جزیره‌های مصنوعی امروز.

بنابراین هیچ نظریه، تئوری و سبکی در معماری نیست که در پس آن فلسفه‌ای خاص نباشد، به عبارتی **مبانی نظری** به معماری عمق و جهت می‌دهد و آن را از روزمرگی خارج می‌کند، به همین دلیل است که سبک‌های معماری حتی بعد از گذشت صدها سال شکوه و جذابیت خودشان را حفظ کرده‌اند و به همراه تاریخ مسیر جاودانگی را طی می‌کنند.

برداشت‌های معمارانه از یک سبک فلسفی خاص **مبانی نظری معماری** را ایجاد می‌کند، به طوری که برای مثال تمامی معماران سبک‌های - تک اصول و مبانی مشخص و یکسانی را در آثارشان به کار می‌گیرند و به واسطه همین شباهت هست که می‌توانیم بناها را از لحاظ سبک طبقه‌بندی کنیم.

و اما هر معماری با توجه به شرایط روحی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و در کل شرایطی که در آن رشد تحصیل کرده روش خاصی را برای ارائه آثار خودش در پیش می‌گیرد و به همین دلیل است که آثار نورمن فاستر و ریچارد راجرز که هر دو از معماران شناخته شده سبک‌های تک هستند با وجود اشتراکات متعدد تفاوت‌های زیادی هم دارند و به عبارتی دنیای این دو معمار با هم متفاوت است و این تفاوت‌هاست که **مبانی طراحی** هر معماری را ایجاد می‌کند و هر فرد را از فرد دیگر متمایز می‌کند.

گرچه دروس عملی و تجربی هر یک بخش کوچکی از گرایش معماری را مورد بررسی تجربی و عملی فرار می‌دهند و از چگونگی اجزا و عناصر این رشته مهم بحث می‌نمایند، ولی درس مبانی نظری معماری از کل رشته معماری و ارتباط ایده‌ها و ایده‌آل‌های معماران با روش‌ها و شیوه‌های طراحی آن‌ها و درنهایت، ارزیابی آثار معماری را مورد توجه قرار داده و از چرایی آن سخن می‌گوید. و در کل **مبانی فلسفی، نظری و طراحی** در کنار هم پدیده‌ای با شکوه به نام **معماری** را خلق می‌کنند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: تئوری مبانی نظری معماری.....	۱۱
۱-۱: درباره مبانی نظری.....	۱۳
۱-۲: تعریف مبانی نظری.....	۱۴
۱-۳: مبانی نظری طراحی معماری.....	۱۵
۱-۴: تمرین طوفان ذهنی.....	۱۷
۱-۵: تعریف معماری.....	۱۷
۱-۶: تعریف بزرگان از معماری.....	۲۳
فصل دوم: فرهنگ اسلامی و معماری ایرانی.....	۲۷
۲-۱: فرهنگ.....	۲۹
۲-۲: تمدن و فرهنگ.....	۲۹
۲-۳: فرهنگ مادی و معنوی.....	۳۰
۲-۴: رابطه فرهنگ و معماری.....	۳۰
۲-۵: معماری بستر فرهنگ.....	۳۳
۲-۶: سرچشمه فرهنگ.....	۳۴
۲-۷: سبک و فرهنگ.....	۳۵
۲-۸: فرم و فرهنگ.....	۳۶
۲-۹: اهمیت مفهوم شکل یا فرم در فرهنگ معماری.....	۳۶
۲-۱۰: روند طراحی و پیدایش فرم.....	۳۷
۲-۱۱: عوامل فرهنگی موثر در شکل‌گیری فضای معمار.....	۳۸
۲-۱۲: بازتاب فرهنگ در صورت فضای معماری.....	۳۹
۲-۱۳: مبانی فرهنگ ایران و تاثیر آن بر معماری.....	۴۰
۲-۱۴: مفهوم عیان و نهان در معماری.....	۴۳
۲-۱۵: تاثیر فرهنگ اسلامی در معماری ایرانی.....	۴۴
۲-۱۶: مائزات پایه‌ای در معماری ایران.....	۴۷

۴۸.....۲-۱۷: شیوه‌های معماری ایران.....

۵۱.....۲-۱۸: بررسی عناصر و نماد معماری.....

۵۳..... فصل سوم: زیبایی‌شناسی.....

۵۵.....۳-۱: زیبایی چیست.....

۵۵.....۳-۲: انواع زیبایی.....

۵۶.....۳-۳: دو نگاه به زیبایی.....

۵۶.....۳-۴: علل نمود زیبایی.....

۵۷.....۳-۵: رابطه زیبایی و معماری.....

۵۷.....۳-۶: زیبایی در معماری.....

۵۹.....۳-۷: سه نظام زیبایی‌شناختی.....

۶۳..... فصل چهارم: نقش معماری در ادراک فضا.....

۶۵.....۴-۱: ادراک.....

۶۵.....۴-۲: فضا.....

۶۸.....۴-۳: تقسیم فضای معماری از نظر فرم.....

۶۸.....۴-۴: دسته‌بندی فضاها.....

۶۹.....۴-۵: مفهوم فضا از نظر فلاسفه.....

۷۰.....۴-۶: فضا از نظر فیزیک‌دانان.....

۷۰.....۴-۷: فضای ادراکی.....

۷۱.....۴-۸: فضای معماری.....

۷۲.....۴-۹: دستور زبان فضا.....

۷۳.....۴-۱۰: مقیاس.....

۷۴.....۴-۱۱: حرکت و ادراک فضا.....

۷۴.....۴-۱۲: ایجاد سبکی و تعلیق.....

۷۷..... فصل پنجم: کانسپت و استعاره در معماری.....

۷۹.....۵-۱: از نظر لغوی کانسپت به معنی مفهوم.....

۷۹.....۵-۲: واژه‌های هم مترادف با کانسپت.....

۸۳.....۵-۳: سناریوهای کانسپچوال (مفهومی).....

۸۴	۵-۴: سلسله مراتب کانسپت.....
۸۹	۵-۵: ایده آل ها(کانسپت های ایده آل گرا).....
۸۹	۵-۶: کانسپت ها و طراحی معماری.....
۹۰	۵-۷: مفهوم استعاره.....
۹۱	۵-۸: طبقه بندی استعاره.....
۹۲	۵-۹: چشم اندازی به تاریخ.....
۹۲	۵-۱۰: آرایشی از رویکردها.....
۹۵	۵-۱۱: مصادیق بنیادین: سرمشق های ژاپنی.....
۹۷	۵-۱۲: رهیافت به استعاره.....
۹۸	۵-۱۳: چند نمونه از استعاره.....

۱۰۵..... فصل ششم : نور و رنگ در معماری.....

۱۰۷	۶-۱: پیشینه تاریخی رنگ.....
۱۰۸	۶-۲: رنگ در اعتقادات مذهبی.....
۱۱۰	۶-۳: تاثیر رنگ در فضا.....
۱۱۲	۶-۴: کمپوزیسیون (تنظیم رنگ ها در فضا).....
۱۱۳	۶-۵: شکل شناسی مفاهیم.....
۱۱۳	۶-۶: نظام سه رنگه.....
۱۱۴	۶-۷: نظام چهاررنگه.....
۱۱۴	۶-۸: انتظام رنگ در طبیعت.....
۱۱۴	۶-۹: هماهنگی رنگ های همجوار.....
۱۱۵	۶-۱۰: هماهنگی رنگ های ناهمسااز.....
۱۱۷	۶-۱۱: اصول رنگ درمانی.....
۱۲۰	۶-۱۲: روانشناسی رنگ.....
۱۲۱	۶-۱۳: رنگ ها در طبیعت.....
۱۲۴	۶-۱۴: شناخت رنگ ها.....
۱۲۷	۶-۱۵: خاصیت رنگ ها.....
۱۲۸	۶-۱۶: طراحی با رنگ.....
۱۲۹	۶-۱۷: کاربرد رنگ در شهر.....

۱۳۱.....۶-۱۸: چگونگی عملکرد روشنایی روز در معماری.....

۱۳۹.....۶-۱۹: نور در معماری.....

فصل هفتم: تناسب و مقیاس انسان.....۱۴۱

۱۴۳.....۷-۱: تاریخ شناسی مقیاس و تناسب.....

۱۴۴.....۷-۲: مدولار.....

۱۴۵.....۷-۳: کن.....

۱۴۵.....۷-۴: سبک‌های کلاسیک.....

۱۴۶.....۷-۵: تئوری‌های رنسانس.....

۱۴۶.....۷-۶: سیستم‌های تنظیم تناسب.....

۱۴۸.....۷-۷: تعریف مقیاس.....

۱۴۹.....۷-۸: تناسبات طلایی.....

۱۵۰.....۷-۹: نسبت طلایی در طبیعت.....

۱۵۱.....۷-۱۰: ریتم.....

۱۵۲.....۷-۱۱: انواع ریتم.....

۱۵۴.....۷-۹: ریتم و سکون.....

فصل هشتم: بررسی رابطه معماری و عناصر چهارگانه در طبیعت.....۱۵۷

۱۵۹.....۸-۱: بررسی تاریخی عناصر چهارگانه دوران باستان.....

۱۶۱.....۸-۲: نقش آب در معماری.....

۱۶۳.....۸-۳: اشکال استفاده از آب در معماری و شهرسازی.....

۱۶۵.....۸-۴: تخت سلیمان.....

۱۶۷.....۸-۵: طبیعت آب باد خاک آتش.....

فصل نهم: طبیعت در معماری.....۱۶۹

۱۷۱.....۹-۱: طبیعت در فضا.....

۱۷۲.....۹-۲: طبیعت و معماری.....

۱۷۵.....۹-۳: کاربرد نور طبیعی در معماری و تولید انرژی.....

۱۷۶.....۹-۴: استفاده موثر از انرژی نور طبیعی.....

۱۷۸.....۹-۵: ارتباط انسان و طبیعت.....